

zákonně vytyčené podmínky zeřízení byly smlouvou, ztiženy. Připouští se tedy i dle motivů sice ztižení převodu, vyloučení jeho jest však motivů cizí. Ježto pak, jak doloženo, řečené ustanovení společenské smlouvy příčí se zásadám § 76. zák. o společnostech s r. o., není podle § 4. odst. 2. téhož zákona právně účinným a nemůže proto exekuci na závodní podíl býti nikterak na překážku.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 30. prosince 1919. Č. j. R I 498/19-1.

R. z. s. Dr. J. Říha.

I ve sporech o rozluku manželství židovských zříditi jest obhájce svazku manželského.

Manželé K., židovského vyznání, podali souhlasně žalobu na rozluku jich manželství podle obřadu mojžišského uzavřeného pro nepřekonatelný odpor.

Procesní soud zřídil obhájce svazku manželského. Ku stížnosti jednoho ze žalobců vrchní zemský soud usnesení, to zrušil a soudu prvě stolice uložil, aby spor bez přibrání obhájce svazku manželského provedl. Procesní soud nevyčká právní moci tohoto rozhodnutí zprostil ustanoveného obhájce svazku manželského svého úřadu a projednav spor bez něho žalobě vyhověl.

Po vynesení rozsudku podal obhájce svazku manželského v témž podání jednak dovolací stížnost do usnesení vrchního zemského soudu, jednak do usnesení soudu procesního, jímž úřadu svého byl sprostěn.

Nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 27. ledna 1920 č. j. R I-27/20-1 vyhověv dovolacímu rekursu, v odpor vzaté usnesení změnil a obnovil usnesení stolice prvě z těchto důvodů:

V prvě řadě sluší rozřešiti otázku legitimace stěžovatelovy ku stížnosti, ježto on zároveň s doručením mu naříkaného rozhodnutí stolice druhé zproštěn byl úřadu obhájce svazku manželského usnesením, které rovněž běře v odpor.

Pokud usnesení, jímž stěžovatel funkce obhájce svazku manželského se zprošťuje, nenabýlo práva, musí mu oprávnění ke stížnosti býti přiznáno a proto jeho revisní rekurs podrobuje se věcnému přezkoumání. — V tom směru nelze mu upříti oprávněnosti.

Mylně domnívá se rekursní soud, že dvorní dekret ze dne 13. listopadu 1816 č. 1296 sb. z. s. jest dosud v platnosti.

Jest sice pravda, že § 18. min. nař. ze dne 9. prosince 1897 č. 283 ř. z. ustanovil, že předpisy cit. dvor. dekretu nejsou dotčeny tím, že civilní řád soudní nabude moci, z toho však nikterak nezávadí, že by zavedením nových zákonů procesních znovu obnoveny býti měly ty předpisy jeho, které byly dvor. dekr. ze dne 23. srpna 1819 č. 1595 sb. z. s. zrušeny, nýbrž jen tolik, že měly nadále platiti pokud, pokud je tento dvor. dekret zachoval. A tu ustanovil právě dvor. dekret ze dne 23. srpna 1819 č. 1595 sb. z. s. ve svém úvodu, že přibrání zástupce fiskálního úřadu nyní od platnosti min. nař. ze dne 2. října 1851 č. 251 ř. z. o přibrání zástupce svazku manželského má odpadnouti jen tehdy, bčží-li o manželstva židovská podle ustanovení §§ 133., 134. a 135. obč. z. zák., tedy o rozluku těmito zákonnými předpisy normovanou.

Tím došlo ke zrušení ustanovení dvor. dekr. ze dne 13. listopadu 1816 č. 1296 sb. z. s. o tom, že není třeba obhájce svazku manželského při manželstvech židovských ani jde-li o jejich neplatnost, naopak pro ten případ platiti mělo bezvýmínečně ustanovení nově nastoupivšího zákona, totiž dvor. dekr. ze dne 23. srpna 1819 č. 1595 sb. z. s. (§§ 14. a 17.) § 15. min. nař. ze dne 29. prosince 1897 č. 283 ř. z., odpovídající předpisu § 97. obč. zák.

Dle toho nebylo tedy před zavedením zákona ze dne 22. května 1919 č. 320 sb. z. a n. třeba přibrati obhájce svazku manželského jen v těch případech židovských manželstev, kde šlo o jejich rozluku podle §§ 133., 134. a 135. obč. z. zák., kdežto v případech týkajících se neplatnosti jich platil předpis § 97. obč. zák.

Poněvadž pak nový zákon č. 320 z r. 1919 sb. z. a n. ustanovil výslovně v § 13. posl. odst. a to všeobecně, nepřipouští žádné výjimky ohledně nekatolických manželstev, že ve sporech o rozluku má býti postupováno podle předpisů, platných o tom, jak vyšetřovati a posuzovati neplatnost manželství, zrušen tím dvor. dekr. ze dne 13. listopadu 1816 č. 1296 sb. z. s. vůbec a platí

nyní předpis § 97. obč. zák., §§ 14. a 17. dvor. dekr. ze dne 23. srpna 1819 č. 1595 sb. z. s. a § 15. min. nař. z 9. prosince 1897 č. 283 ř. z. o ustanovení obhájce manželského svazku bez výjimky v případech, kde jde o rozluku manželstev židovských a to tím spíše, že tímto zákonem novým v § 25. byla výslovně zrušena ustanovení §§ 133., 134., 135. a 136. obč. zák. a tendence jeho čelila k tomu, aby co do předpisu o sporech manželských zavedena byla jednotnost při všech vyznáních náboženských.

Mylně tedy posoudil rekursní soud případ domnívaje se, že jde-li o rozluku manželství židovského, obhájce svazku manželského zřizovati netřeba. Ustanovení jeho odpadlo by a to stejně při všech vyznáních náboženských dle odst. 2. čl. II. nař. vlády ze dne 27. června 1919 č. 362 sb. z. a n. v řízení a žádosti za rozluku dle §§ 15. a 17. shora uvedeného zákona č. 320/1919 sb. z. a n., o jakou tu však nejde. Slušelo proto důvodnému rekursu dovolacímu vyhověti a obnoviti usnesení stolice prvě.

Ježto první soud nevyčká pravomocí rozhodnutí soudu rekursního ihned stěžovatele funkce obhájce svazku manželského zprostil, tento pak do usnesení toho rovněž si stěžuje, odstupuje se tato stížnost do usnesení první stolice podaná soudu rekursnímu, aby o ní rozhodl.

Vrchní soud jí vyhověl, usnesení ono zrušil a soudu procesnímu potřebné další zařízení podle § 527. c. ř. s. svěřil. Pozn. zas.

Soud procesní se zřetelem na vydaný již rozsudek nemůže ovšem učiniti již jiného opatření než že jedno vyhotovení jeho doručiti dá obhájci svazku manželského, aby tento podle své povinnosti z něho se odvolal. Ze staně se tak s úspěchem, jest podle vylíčeného jisto.

Dr. J. Říha.

- I. Z rozvrhové podstaty příkázati lze útraty uschovací v pořadí výsadním podle § 286. odst. 2. ex. ř. jen tehdy, tvoří-li část nákladů na dražbu.
- II. Soudní uschovatel není oprávněn k odporu při roku rozvrhovém a nepřisluší mu proto také právo ke stížnosti proti usnesení rozvrhovému.
- III. Proti srovnalým usnesením dvou stolic, jejich předmětem jest rozvrh výtěžku dražebního, docíleného za movitosti, jest dovolací stížnost nepřijatelná.
- IV. Oddělovací práva zaniká podle § 12. vyr. řádu mohou obžijnouti i po skončeném řízení vyrovnacím podle § 55. vyr. ř. byla-li výhrada taková ve vyrovnání učiněna.

K č. I. a II. — Exekuční soud příkázal z dražebního výtěžku k žádosti soudem ustanoveného uschovatele jím přihlášenou pohledávku za uschování prodaných movitostí v pořadí výsadním vzhledem k tomu, že uschování bylo povoleno všem věřitelům k jejich návrhům a též provedeno ve prospěch jich všech. Pohledávka schovatele na hotových výlohách a odměně poukázána byla jako první k úhradě z celého dražebního výtěžku poměrně dle výše jednotlivých podstat, ježto předměty, které byly uloženy u uschovatele, patřily do všech dílčích podstat.

Rekursní soud toto příkázání zrušil a exekučnímu soudu uložil, aby peněz příkázaných na útraty schovací znovu rozvrhl. V důvodech svých uvedl: Stížnost vytýká právem rozvrhovému usnesení, že útraty uschovací neměly býti příkázány v přednostním pořadí, neboť podle § 286. ex. ř. požívají při rozvrhu dražebního výtěžku pořadí takového výhradně jen útraty odhadu a dražby, k nimž zajiště útraty uschování počítati nelze a to ani výkladem obdobným podle § 7. obč. zák., poněvadž ustanovení § 286. odst. 2. ex. ř. jest svou povahou rázu výjimečného, takže tu výklad analogii právě tak jako extensivní jest vyloučen. Dlužno se tedy přidržeti přesně doslovu zákona. Na tom nemůže změnití ničeho ani okolností, že snad uschování bylo provedeno k návrhu a v zájmu všech věřitelů. — Útraty uschování jdou vždy na vrub těch, kdo je navrhli a jsou pak tyto osoby oprávněny, aby je účtovaly jako útraty řízení exekučního ve smyslu § 74. ex. ř.

Dovolacímu rekursu jednoho z vymáhajících věřitelů nejvyšší soud nevyhověl poukázav na správné důvody soudu rekursního a dodal k nim:

Podle exekučních spisů bylo soudní uschování zabavených věci vykonáno 5. května 1919, kdežto odhad a prodej provedeny byly 6. června 1919. Uschování nebylo tedy vykonáno po odhadu za účelem výkonu prodeje a nelze tedy uschování čítati k nákladům na dražbu. Jen v tomto případě bylo by lze útraty uschování z rozvrhové podstaty přikázati podle § 286. odst. 2. ex. ř. v pořadí výsadním. Při roku rozvrhovém jednání bylo jen o přisouzení nákladů uschovacích v tomto pořadí, nikoli v pořadí pozdějším. Ježto pak dle § 214. ex. ř. usnesení o rozvrhu činí se na základě výsledků jednání při roku rozvrhovém, jest třeba, aby nárok tento pojat byl do jednání rozvrhového. Rekursní soud rozhoduje dle § 78. ex. ř. a § 526. c. ř. s. bez ústního jednání v neveřejném sezení. Rozvrhový rok konati může tedy znova jen exekuční soud. Na tomto jest, aby učiniv tak, teprve dodatečným usnesením rozvrhovým o nároku tomto rozhodl. Následkem toho nemohl rekursní soud rozvrh uvolněné takto částky rozvrhovane podstaty sám vykonati.

Dovolací stížnost uschovatele byla nejvyšším soudem odmítnuta jako nepřipustná z těchto důvodů:

Podle § 259. odst. 4. ex. ř. nese náklady na uschování prozatím vymáhající věřitel, od kterého je dle § 104. a n. jedn. řádu vybrati a pak uschovatelé soudem vyplattí dlužno. Útraty uschování nemohou tedy uschovatelem přímo z výtěžku dražebního býti vymáhány. Následkem toho soudního uschovatele nelze pokládati za oprávněného k odporu při roku rozvrhovém ve smyslu § 213. ex. ř. a proto právo k rekursu proti rozvrhovému usnesení dle § 234. ex. ř. mu nepřislouí.

K č. III. — Výimečné ustanovení § 239. posl. odst. ex. ř. není citováno v § 286. ex. ř.; následkem toho při rozvrhu výtěžku dražebního za movitostí neplatí. Dovolací rekurs proti srovnalým usnesením předchozích stolic dle § 78. ex. ř. a § 528. c. ř. s. jest však nepřipustný, proč, pokud směřuje proti této části usnesení soudu rekursního, bylo stížnost odmítnouti.

K č. IV. — Vymáhající věřitelé, kteří nabyli exekučního práva zástavního na prodaných v dražbě movitostech po dnu, kterého vyrovnání vyrovnávacím soudem bylo schváleno a řízení vyrovnávací ohledně jmění dlužníka prohlášeno bylo za skončené, vznesli odpor proti pořadí přikázaných pohledávek oněch věřitelů, kteří nabyli exekučního práva zástavního pro ně, před zahájením řízení vyrovnávacího tvrdíce, že práva ta, zaniklá podle § 12. vyr. ř. neožila, poněvadž řízení vyrovnávací nebylo zastaveno podle § 56. vyr. ř., nýbrž skončeno podle § 55. vyr. ř.

Odporu tomuto soudem exekučním vyhověno nebylo z těchto důvodů: Ustanovením § 12. vyr. ř. sledoval zákonodárce jednak účel ten, aby dlužníku zachována byla hospodářská existence, jednak hleděl k tomu, aby všichni věřitelé, kteří tu jsou v době zahájení vyrovnávacího řízení, byli rovnoměrně uspokojeni. Dle tohoto úmyslu nutno též vykládati ustanovení § 12. vyr. ř. (§ 6. obč. zák.) a to i ustanovení o obživnutí oddělovacích práv. Toto obživnutí nastává ipso jure — je to jakási restitutio in integrum — když vyrovnávací řízení dle slovního znění se zastaví t. j. dle logického výkladu, když k vyrovnání nedojde.

V daném případě formálně k vyrovnání došlo, neboť bylo soudem potvrzeno, ve skutečnosti však k němu nedošlo, neboť dlužník hned od počátku podmínky vyrovnání neplnil. Nutno tedy dle logického výkladu zmíněného ustanovení § 12. vyr. ř. míti za to, že zaniklá exekuční práva zástavní obživla. Byly-li by tu nicméně pochybnosti, když by se kladl větší důraz na restriktivní výklad slovní, tu pochybnosti tyto zmizí, přihlédne-li se k obsahu vyrovnání. Poslední odstavec soudně potvrzeného vyrovnání totiž zní:

»V případě nedodržení podmínek vyrovnávacího návrhu jsou věřitelé oprávněni vymáhati celé své pohledávky, jakoby k vyrovnání vůbec nebylo došlo, zejména a mají právo obnoviti soudní řízení nebo je teprve zahájit.«

Pomýšleli tedy věřitelé na to, že dlužník nebude plnit podmínky vyrovnání a pro ten případ se zajistili tím, že si vyhradili možnost řízení obnoviti ev. nové zahájit, jakoby k vyrovnání vůbec nebylo došlo. Ze tímto řízením mínili i řízení exekuční, je nepochybné. Tato podmínka nepřičila se nijak imperativním předpisům vyrov. řádu o obsahu vyrovnání (§ 46. v. ř.); proto dostalo se vyrovnání potvrzení vyrovnávacím soudem a nastaly též jeho účinky právní a to nejen ty, které dlužníka osvobozovaly od placení 75% pohledávek, kdyby byl

podmínek vyrovnání dodržel, nýbrž i ty, které stanovily pro případ neplnění podmínek vyrovnání, že věřitelé mohou obnoviti řízení, v našem případě řízení exekuční.

Rekursní soud rozvrhové usnesení soudu exekučního v této části potvrdil ze správných jeho důvodů a se zřetelem na vývody stížnosti doložil ještě následující:

Zánik oddělovacích práv podle § 12. vyr. ř. nastalý zavedením vyrovnávacího řízení nevyklučuje jich obživnutí. Jedním z případů, kdy k němu dojde, jest případ v zákoně samém v též § uvedený, totiž zastavení řízení vyrovnávacího (§ 56. vyr. ř.). Zastavení toto má tedy již ipsa lege za následek obživnutí zaniklých práv oddělovacích. Tím však není ještě nikterak řečeno, že by také jinými skutečnostmi nemohla nastati obživnutí práv těch. Přisvědčiti jest sice názoru stěžovatelčimu, že sloučení řízení vyrovnávacího o sobě (§ 55. vyr. ř.) obnovení práv oddělovacích ještě způsobiti nemůže, ale jiná jest otázka, může-li býti v obsahu vyrovnání učiněna výhrada takového obživnutí. Doslov ani účel zákona toho nevyklučují a dlužno se tu řídití jen základním pravidlem, že věřitelé mají si býti rovni.

Výklad § 12. vyr. ř. hájený stěžovatelkou, jest ve svých důsledcích neudržitelný, uváží-li se, že jmenovaní věřitelé nabyli zástavních exekučních práv pro své pohledávky daleko dříve než pohledávka její vůbec vznikla a že také vyrovnání potvrzeno bylo v době, těsně na jejím vzniku, ne-li ještě před ním a že ona nabyla svého exekučního práva zástavního značně později. Přičilo by se stěžejní zásadě právní »Prior tempore, potior jure«, kdyby dříve nabytá práva zástavní měla býti věřitelům upřána, zvláště když oni zániku jich nezavinili a obživnutí jich při vyrovnání s dlužníkem, k němuž řízením vyrovnávacím beze své viny byli donuceni, si výslovně vyhradili.

Nemůže proto stěžovatelka na úkor jich domáhati se úhrady své pohledávky z výtěžku docíleného za předměty, stížené obživlými staršími zástavními právy věřitelů předcházejících.

Nejvyšší soud odmítl stížnost dovolací jako nepřipustnou z důvodu shora pod č. III. uvedeného.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 1920 č. j. RI 441/19—3.

Dr. J. Říha.

Ochrany vládního nařízení ze dne 24. dubna 1919 č. 223 sb. z. a n. požívají jen zaměstnanci nižšího druhu.

Žalobu firmy W. K. proti inž. B. M. na vyklizení bytu odmítl okresní soud vyhověv námítce nepřipustnosti pořadu práva z toho důvodu, že výpověď žalující stranou žalovanému daná stala se bez soudního svolení, ac tento jest zaměstnancem jejím, požívajícím vedle služného a bezplatného bytu a následkem toho účasten ochrany ve smyslu nař. vládního v nadpisu citovaného.

Rekursní soud usnesení to změnil, řečenou námítku zamítl a soudem okresnímu uložil, aby o žalobě dále jednal a to z těchto důvodů:

Dospěl-li první soud — a to plným právem — k tomu, že služební poměr žalovaného dlužno posuzovati podle zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910 č. 20. ř. z., pak zcela neodůvodněně používá nař. vlády ze dne 24. dubna 1919 č. 223 sb. z. a n., podle kterého jsou ochrany tímto nařízením poskytované účastni pouze zřizenci, jichž pracovní (tedy nikoli »služební«) poměr charakterisován jest pracovní smlouvou a mzdou (srov. § 1. cit. nař. »domovník, topič, kočí« atd.) Tomu nasvědčuje rozlišování zákonodárcovo mezi poměrem pracovním a služebním (srov. § 1151 obč. zák., § 6. zák. o obch. pomoc. ze dne 16. ledna 1910 č. 20. ř. z., § 4. zák. o úřed. velkostatku ze dne 13. ledna 1914 č. 9. ř. z.) a s hlediska předpisů § 6. obč. zák. také výpočet § 1. cit. nař., do něhož mezi zaměstnance kategorie pracovní mzdou odměňované zaměstnanci kategorie služební nejsou pojeti. Požívajíť zaměstnanci služebních kategorií zajisté už ochrany v zákonech, jich se týkajících, tím, že jim náleží výpovědi dlouhodobé na rozdíl od krátkodobých výpovědí zaměstnanců pracovních kategorií. — Ježto tedy na služební poměr žalovaného předpisů uvedeného vlád. nař. nelze použiti, jsou vývody soudu I. stolice na tyto předpisy připínané neodůvodněny a jmenovitě nelze souhlasiti s tím, že by podle těchto předpisů a podle § 477 č. 6. c. ř. s. měl býti pro nárok žalobní pořad práva zatarasen. Plně to ostatně i ze žalobního